

Gastronomi Başlığı Altında Yayımlanmış Doktora Tezlerinin Bibliyometrik Analizi (The Bibliometric Analysis of Doctoral Theses Published Under the Title of Gastronomy)

Cansu İŞERİ^a , * Sibel ÖNÇEL^b

^a Anadolu University, Institute of Graduate Studies, Department of Gastronomy and Culinary Arts, Eskişehir/Türkiye

^b Anadolu University, Faculty of Tourism, Department of Gastronomy and Culinary Arts, Eskişehir/Türkiye

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi: 22.01.2023

Kabul Tarihi: 11.03.2024

Anahtar Kelimeler

Gastronomi

Doktora

Bibliyometri

Tez incelemesi

Keywords

Gastronomy

PhD

Bibliometry

Thesis review

Makalenin Türü

Araştırma Makalesi

Öz

Bu çalışmada 2014-2023 yılları arasında gastronomi başlığı altında yayımlanmış doktora tezleri incelenerek belirlenmiş parametreler doğrultusunda bibliyometrik analiz tekniği ile analiz etmek amaçlanmaktadır. Yükseköğretim Kurulu Tez veri tabanında, yayımlanmış tezler arasında "Gastronomi" anahtar kelimesi ve tez türlerinden "Doktora" tezlerinin taranması sonucunda 70 doktora tezine ulaşılmış fakat tezlerden 1 tanesinin erişim kısıtlılığı olduğu görülmüştür. 69 doktora tezine 10 Kasım 2023 itibarıyla ulaşılmıştır. Ulaşılan tezler Yükseköğretim Kurulu Tez veri tabanındaki tezlerin künyelerinde bulunan yayımlandığı yıl, yayımlandığı üniversite, ilgili anabilim dalı, danışman akademik unvanı, yayımlandığı enstitü, tezin çalışma konusu ve tezin sayfa sayısına ek olarak kullanılan veri toplama yöntemi ve anahtar kelimeleri kriterlerine göre incelenmiştir. İnceleme sonucunda elde edilen verilerin frekans ve yüzde analizleri Microsoft Excel programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda gastronomi başlığı altında yayımlanan en fazla doktora tezinin Gazi Üniversitesi'nde (8) hazırlandığı ve en fazla anket (42) yönteminin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca 2021-2023 yılları arasında doktora tez sayısının 5,3 kat arttığı belirlenmiş olup 40 doktora tezinin Profesör Doktor unvanına sahip akademik danışman tarafından yürütüldüğü de bulgular arasında yer almaktadır.

Abstract

In this study, the aim is to analyze doctoral theses published under the title of gastronomy between the years 2014-2023 using bibliometric analysis techniques based on determined parameters. By searching for the keyword "Gastronomy" and thesis types "Doctorate" among the published theses in the Higher Education Council Thesis database, a total of 70 doctoral theses were found. However, it was observed that one of the theses had restricted access. As of November 10, 2023, 69 doctoral theses were accessible. The retrieved theses were examined based on the publication year, university of publication, relevant department, academic title of the advisor, institute of publication, the subject of the thesis, and the number of pages of the thesis, in addition to the data collection method and keywords used, as indicated in the bibliographic records of the Higher Education Council Thesis database. The data obtained from the examination were subjected to frequency and percentage analyses using the Microsoft Excel program. The analyses revealed that the highest number of doctoral theses published under the title of gastronomy were prepared at Gazi University (8), and the most commonly used research method was surveys (42). Furthermore, it was determined that the number of doctoral theses increased by 5.3 times between 2021 and 2023, and among the findings, it was noted that 40 doctoral theses were supervised by advisors holding the title of Professor Doctor.

* Sorumlu Yazar

E-posta: sguler@anadolu.edu.tr (S. Önçel)

GİRİŞ

Gastronomi (gaster-nomos), etimolojik olarak mideye giren yiyeceği (gaster) ve yeme-içme kurallarını (nomos) ifade eder (Ory P, 2013). Gastronomi yeme-içme kültürü dahilinde incelendiğinde yiyeceklerin hazırlanmasından sofraya gelene kadar geçen sürede kullanılan araç-gereçler, teknikler ve sunumunda kullanılan örf ve adetleri kapsayan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Hegarty & O'Mahony, 2001). Santich (2004) tarafından yapılan tanıma göre, gastronomi kavramı yeme-içme üzerine kurulmuş kuralların bütünü olarak değerlendirilmektedir. Bu tanıma göre, gastronomi tarihsel, kültürel ve bölgesel faktörlerle ilişkilendirilerek belirli yiyecek ve içeceklerin ne zaman, nasıl ve hangi koşullarda tüketilmesi gerektiğine dair bir rehberlik ve öncülük etme işlevini üstlenmektedir. Öte yandan bu tanım, yeme-içme deneyimini sadece basit bir tüketim eylemi olarak değil, aynı zamanda içerisinde bulunan tarihsel, kültürel ve coğrafi unsurları da içeren bir rehberlik ve yönlendirme süreci olarak ele almaktadır. Bibliyometri, dergi yayınlarının, makalelerin ve kitapların istatistiksel biçimde analiz edilmesidir (Oxford Dictionary, 2023). Bibliyometrik analizler, genel olarak performans analizi ve bilimsel haritalama yapmak amacıyla kullanılmaktadır. Bilimsel haritalama, bilim alanının yapısını ve niteliğini ortaya çıkarmayı hedeflerken performans analizi ise bilimdeki yayınların performansını ortaya çıkarmayı hedefler (Cobo, López-Herrera, Herrera-Viedma & Herrera, 2011). Öte yandan bibliyometrik analizler hem tanımlayıcı hem de değerlendirici nitelikte karşımıza çıkmaktadır (McBurney & Novak, 2002). Bibliyometri nicel bir analiz yöntemi olup yayımlanmış makaleleri, atıfları istatistiki ölçüde analiz etmektedir (De Bellis, 2009). Son dönemlerde farklı alanlarda bibliyometrik analiz çalışmalarının önemli ölçüde artmakta olduğu görülmektedir (Ellegaard & Wallin, 2015). Bu bağlamda gastronomi başlığı altında da çeşitli bibliyometrik analiz çalışmaları mevcuttur. Örneğin gastronomi ile ilgili yazılmış olan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analiz çalışmaları yapılmıştır. Fakat gastronomi başlığı altındaki doktora tezlerini bibliyometrik olarak inceleyen bir çalışmanın literatürde yer almadığı görülmektedir. Öte yandan literatürde gastronomi başlığı altında yayımlanmış bibliyometrik çalışmaların içeriğinin yüksek lisans ve doktora tezi gibi tüm lisansüstü tezlerden oluştuğu görülmektedir. Bu çalışma, gastronomi başlığı altında yayımlanmış olan “Doktora” tezlerini incelemeyi amaçlayan araştırmacılar için derleme niteliğine sahiptir. Ayrıca literatürde güncel olarak gastronomi başlığı altında yayımlanan doktora tezlerinin incelendiği bir çalışma bulunmaması bir boşluk oluşturmakta ve bu analiz çalışmasının literatürdeki bu boşluğu doldurarak ilgili alana katkı sağlayacağı ön görülmektedir. Çalışmada öncelikle gastronomi sözcüğü anlamsal boyutta ele alınmış ardından literatürdeki benzer çalışmalar incelenmiştir. YÖK Tez veri tabanında 2014-2023 yıllarında gastronomi başlığı altında yayımlanmış tezlerin künyelerinde bulunan yayımlandığı yıl, yayımlandığı üniversite, ilgili anabilim dalı, danışman akademik unvanı, yayımlandığı enstitü, tezin çalışma konusu ve tezin sayfa sayısına ek olarak kullanılan veri toplama yöntemi ve anahtar kelimeleri kriterlerine göre incelenmiştir.

Kavramsal Çerçeve

Gastronomi, yiyeceklerin hazırlanma, pişirilme, sunum ve tüketilme süreci olarak tanımlanmaktadır (Richards, 2002). Ayrıca gastronomi, yemek yeme sanatı üzerine bir disiplin olarak düşünülebilir (Kivela & Crotts, 2005). Öte yandan Gillespie ve Cousins (2001), gastronomi kavramını, yiyeceklerden alınan zevkin nasıl daha fazla olabileceğini, sınırların nasıl zorlanacağını inceleyen bir bilim dalı şeklinde nitelemektedir. Gastronomi disiplini çeşitli bilim dallarıyla ilişkili olmasının yanında multidisipliner bir yapıya sahip olması (Navarro, Serrano, Lasa, Aduriz & Ayo, 2012) bakımından çeşitli araştırmalara konu olmuştur. Bibliyometrik analiz çalışmaları

bu araştırmalara örnektir. Araştırmalarda periyodik zamanlarda değerlendirme yapmak amacıyla gelişimin ve kalitenin incelenmesi gerekli görülmektedir (Hall, 2011). Bu bağlamda bibliyometrik analiz çalışmaları, bir bilim dalının süreç içerisindeki gelişiminin ortaya çıkarılması, o daldaki araştırmacıların hangi konuya daha fazla ilgi duyduğunun belirlemesi gibi hususlarda fazlasıyla önem arz etmektedir (Çiçek & Kozak, 2012). Öte yandan son zamanlarda bibliyometrik çalışmalar incelenen konu bazındaki gidişatın belirlenmesi ve ilgili alandaki literatürü nicel olarak ortaya koyabilmesi noktasında katkı sağlamaktadır (Güzeller & Çeliker, 2017). Son yıllarda farklı alanlarda birçok bibliyometrik çalışma yapılmıştır. Fakat literatürde gastronomi alanı bazında yazılmış bibliyometrik çalışmalar sınırlı sayıdadır. İlgili alanyazında; Yılmaz (2017), 2009-2015 yılları arası Ulusal Turizm Kongrelerinde gastronomi alanında yayımlanmış bildirimleri bibliyometrik parametreler bazında incelemiştir. İnceleme sonucunda belirlenmiş yıllar arasında 639 bildirinin yayınlanmış olduğu ve bu bildirimlerden yalnızca 63 tanesinin gastronomi ile ilgili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sünnetçioğlu, Yalçınkaya, Olcay ve Mercan (2017) ise turizm alanına ait gastronomiyle alakalı lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizini yapmışlardır. Analiz yaparken tez türü, örnekleme tekniği gibi belirli parametreler belirlemiştir. Çalışma sonucunda tezlerde en çok anket tekniğinin tercih edildiği, tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans tezlerinden oluştuğu ve tez yazımının 2014-2017 yılları arasında arttığı sonucu ortaya çıkmıştır. Güzeller ve Çelikler (2017), 1970-2017 yılları arasında yayımlanmış 703 çalışmayı yayın tür ve sayıları gibi parametreler bazında incelemiştir. Çalışmanın sonucunda 2000 yılından sonra gastronomi kavramına olan merakın arttığı ve gastronomi alanında genellikle makale cinsinde araştırmaların yayımlandığı ortaya çıkmıştır. Ceylan ve Sarıışık (2018), ise nitel yöntemlerden bibliyometrik analiz tekniğini kullanıp moleküler gastronomi kavramı ile ilgili 57 makale, 12 kitap, 8 tez ve 7 bildiriye çeşitli parametreler bazında incelemiştir. İnceleme sonucunda çalışmaların %36'sının moleküler gastronominin tanımı, %18'inin reçete ve tarif, %16'sının eğitim durumu şeklinde farklı noktalara değindiği ve bunların sonucunda yapılan incelemelerin yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Şahin, Akdağ, Çakıcı ve Neslihan (2018), Gastronomi ve Mutfak Sanatları Anabilim Dallarında yayımlanmış lisansüstü tezleri bibliyometrik açıdan irdelemiştir. YÖK Ulusal Tez Merkezinde kayıtlı toplam 23 lisansüstü tez çalışması tezin sayfa sayısı, örneklem grubu gibi parametreler bazında incelenmiştir. Çalışma sonucunda, yayınlanan tez sayısının gittikçe arttığı ve özellikle Yardımcı Doçent Doktor unvanına sahip akademisyenlerin danışmanlığının fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sandıkçı ve Mutlu (2019), 2013-2017 yılları arasında yayımlanan 14 dergide gastronomi bazında 202 makale tespit etmişlerdir. Bu makaleleri yılı, dergisi, dili gibi parametreler ile analiz etmişlerdir. Analiz yaparken betimsel analiz yöntemini kullanmışlardır. Çalışmanın sonucunda ise en çok makalenin Turizm ve Gastronomi araştırma dergisinde yayımlandığı ve en fazla makalenin ‘‘Gastronomi ve Yiyecek İçecek Endüstrisi’’ konusunda yazıldığı tespit edilmiştir. Tekeli ve Tekeli (2020), 1975-2020 yıllarında Gastronomi turizmi konusu üzerine yayımlanmış uluslararası kitap, makale vb. çalışmaları; kaynağı, yayın yılı, yayın türü, atıfları gibi parametreler bazında incelemiştir. Bu incelemede Web of Science veri tabanı kullanılmış olup 45 dokümana ulaşılmıştır. Bibliyometrik inceleme için VOSviewer yazılımı kullanılmış ve araştırma sonucunda ilgili alanda en çok yayımlanmış türün makale olduğu ve çoğunluğunun 2016 yılında yazıldığı, en fazla yayının İspanya'dan yapıldığı ve dokümanların çoğunun İngilizce dilinde yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ercan (2020), çalışmasında 2010-2020 yıllarında uluslararası alanyazındaki gastronomi turizmi konulu makaleleri çeşitli parametrelere göre bibliyometrik olarak analiz etmiştir. Çalışmada ULAKBİM veri tabanı kullanılarak 84 makaleye ulaşılmış ve içerik analizi ile SPSS programı kullanılarak veriler analiz edilmiştir. Analiz sonucunda ise ilgili alandaki makalelerin 2015 yılında artış gösterdiği ve en fazla nitel yöntemlerin kullanıldığı görülmüştür. Alan ve Şen

(2020), 1975-2019 yılları arası gastronomik etkinlik konulu çalışmaları incelemişlerdir. Çalışmada Web of Science veri tabanında 6 anahtar kelime kullanılarak inceleme yapılmıştır. İnceleme sonucunda 420 makaleye ulaşılmış ve ortak atıf ağları, atıf sayıları gibi parametreler bazında incelenmiştir. Çalışma sonucuna göre 2008 yılından sonra ilgili alandaki ilginin fazlaca arttığı, ülkelerin iş birliği bazında ABD'nin önemli bir etken olduğu ve gastronomi bazındaki etkinliklerin genel temalarının motivasyon, davranışsal niyet gibi konularla bağlantılı olduğu sonucuna varılmıştır. Demir (2020) ise 2013-2019 yılları arası gastronomi alanında yayınlanmış makaleleri yıl, üniversiteler, araştırma yöntemleri gibi bibliyometrik parametrelerle incelemiştir. Çalışmada toplam 444 makale saptanmıştır. Çalışma sonucunda en fazla makalenin 2018 yılında yayımlandığı ve Gazi Üniversitesinin bu konuda en verimli üniversite olduğu sonucuna varılmıştır. Bayram ve Arıcı (2021), Web of Science veri tabanındaki 1975 – 2021 yılları arasında yayımlanmış 2130 çalışmayı bibliyometrik analizle incelemeye almışlardır. Araştırma sonucunda, 2018 yılı en fazla araştırma yapılan yıl olmuştur. Ayrıca çalışmalarda kavramsal olarak iki küme saptamışlardır. Bunlar ‘‘kültür ve turizm tabanlı’’ ve ‘‘yiyecek içecek üretimi tabanlı’’ çalışmalardır. Cankül ve Ünal (2021), Türkiye'de menü ile ilgili çalışmaların bibliyometrik analizini yapmayı amaçlamışlar ve doküman inceleme tekniği kullanarak YÖK Akademik veri tabanında ilk yayın tarihinden 2020 yılına kadar yayımlanmış makale, bildiri, tez ve kitapları incelemişlerdir. Çalışma sonucunda ise ilk yayımlanan çalışmanın 30 yıl önce olduğu, 2015 yılından sonra çalışmalarda gözle görülür bir artışın olduğu ve yayınlanan en fazla türün makale ve bildiri olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Özdemir ve Kasap (2021), ise 2010-2019 yılları arasında Gastronomi alanında Ulusal Turizm Kongrelerinde hazırlanan bildirimleri bibliyometrik analizle incelemeyi amaçlamışlardır. 10 kongre bazında elektronik bildirimler taranmış ve 140 bildiri ortaya konmuştur. Yüzde ve frekans analizi ile değerlendirilen bildirimler sonucunda, sayıca en fazla bildirinin 19. Ulusal Turizm Kongresinde yayımlanmış olduğu, en fazla anket tekniğinin kullanıldığı ve en fazla katkının Mersin Üniversitesi tarafından sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Arslan (2022), ise 2004-2022 yılları arasında gastronomi ve turizm alanında coğrafi işaret konu bazında yayımlanmış çalışmaları bibliyometrik olarak incelemiştir. Web of Science veri tabanındaki makaleleri ülke, yazar, iş birliği ağı ve yılı gibi parametreler doğrultusunda analiz etmiştir. Çalışma sonucunda en fazla 2019 yılında yayın yapılmış olduğu, en fazla Çin ve İtalya ülkelerinin yayın yaptığı, iş birliği ağları incelendiğinde de en fazla İtalya'nın ön plana sonucuna varılmıştır. Çetin (2023), Web of Science veri tabanını kullanarak yaptığı çalışmada belirli parametreler ile bibliyometrik analiz incelemesi yapmıştır. Bu incelemenin sonucunda 706 bilimsel yayın tespit edilmiştir. Tespit edilen bu verilerin analizinde VOSviewer kullanılmıştır. Araştırma sonucunda gastronomi deneyimi çalışmalarının 2010 yılı itibarıyla artmaya başladığını tespit edilmiştir. Anahtar kelimeleri incelendiğinde gastronomi deneyiminin multidisipliner olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şeyhanlıoğlu (2023), Cumhuriyet sonrası Türkiye bazında sürdürülebilir gastronomi başlığı altındaki tezleri YÖK Tez veri tabanı üzerinden incelemiştir. 12 lisansüstü tez türü, yılı, ana bilim dalı gibi parametrelere göre bibliyometrik olarak analiz edilmiş ve çalışma sonucunda son dönemde ilgili konu başlıklarında artış görüldüğü, en çok çalışmanın 2022 yılında yapıldığı ve en fazla nitel yöntemlerin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Aslan ve Toprak (2023), çalışmada betimsel tarama modeli kullanarak gastronomi alanında yazılmış lisansüstü tezleri incelemişlerdir. YÖK Tez veri tabanında anahtar kelimeler ile yaptıkları tarama sonucunda 61 yüksek lisans ve 13 doktora tezine ulaşmışlardır. Frekans ve yüzde analizleri sonucunda en çok lisansüstü tezi Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesinin hazırladığı ve en fazla haziran ayında tez hazırlandığı sonucuna ulaşmışlardır.

Yöntem

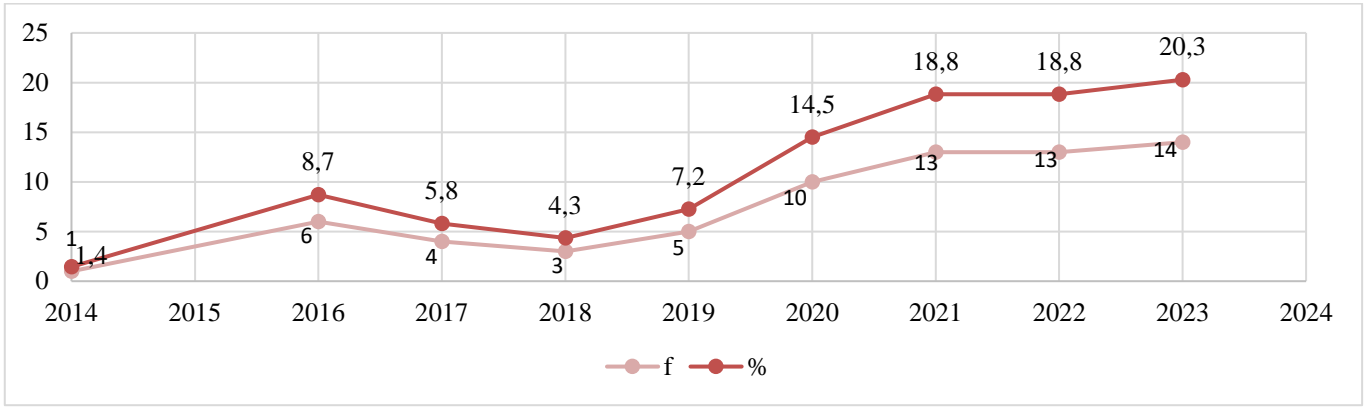
Gastronomi başlığı altında yayımlanmış doktora tezlerinin analizinin amaçlandığı bu çalışmada bibliyometrik analiz tekniği kullanılmıştır. Bibliyometrik analiz, dergi, makale, kitap gibi bilimsel araştırmaların matematiksel ve istatistiksel analizlerle belirlenmiş parametreler aracılığıyla ortaya konmasıdır (Fahimnia, Sarkis & Davarzani, 2015). Bu çalışmada, 2014-2023 yılları arasında gastronomi başlığı altında yayımlanmış doktora tezlerinin bibliyometrik analizi yapılmıştır. 2014 yılının baz alınmasının sebebi ise gastronomi başlığı altında yayımlanan ilk doktora tezinin 2014 yılında yayımlanmış olmasıdır. Analizin yapılabilmesi için YÖK Tez veri tabanında “Gastronomi” anahtar kelimesi taranmış ve tez türlerinden “Doktora” tezleri seçilmiştir. Yapılan taramanın sonucunda 70 doktora tezine ulaşılmış fakat tezlerden 1 tanesinin erişim kısıtlılığı olduğu görülmüştür. Ulaşılan 69 doktora tezi YÖK Tez veri tabanındaki tezlerin künyelerinde bulunan yayımlandığı yıl, yayımlandığı üniversite, ilgili anabilim dalı, danışman akademik unvanı, yayımlandığı enstitü, tezin çalışma konusu ve tezin sayfa sayısına ek olarak kullanılan veri toplama yöntemi ve anahtar kelimeleri kriterlerine göre incelenmiştir. İnceleme sonucunda elde edilen veriler Microsoft Excel programı kullanılarak frekans ve yüzde analizine tabi tutulmuş ve yine aynı program kullanılarak grafikler aracılığıyla aktarılmıştır. Anahtar kelimelerden oluşan kelime bulut analizi için ise Word Art sitesi kullanılmıştır. Çalışmada verilerin incelenmesi sonucunda ulaşılan bulguların, bulgu çeşitlerine uygun olarak grafikleştirilmesi (bulguların daha kolay anlaşılabilceği şekilde verilmesi) ve anahtar kelime (kelime bulutu) parametresini içermesi literatürdeki benzer çalışmalara göre özgün bir değer sağlamaktadır. Bunun sebebi ise genellikle verilerin grafik yerine tablolarla verilmesi ve çoğu çalışmada kelime bulutu oluşturulmamasıdır. Kelime bulutları, anahtar kelimeleri içermesi ve tarama yapılırken anahtar kelimeler üzerinden tarama yapılması bakımından önem arz etmektedir. Araştırmada kamunun erişimine açık olan veriler kullanılması ve araştırmacının insan katılımcı içermemesi sebebiyle etik kurul iznine ihtiyaç duyulmamıştır.

Veri Toplama

Bu çalışmanın çeşitli sınırlılıkları bulunmaktadır. Gastronomi başlığı altında yayımlanmış ilk doktora tezinin 2014 yılında yayımlanmış olması sebebiyle incelenen tezler 2014-2023 yıllarını kapsamaktadır. Bu çalışmada gastronomi başlığı altında yayımlanan doktora tezleri incelendiğinden dolayı sadece gastronomi kelimesini içeren doktora tezleri araştırmaya dahil edilmekte olup başlığında gastronomi kelimesi içermeyen doktora tezleri çalışma dışında bırakılmıştır. Bu durum çalışmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

Bulgular

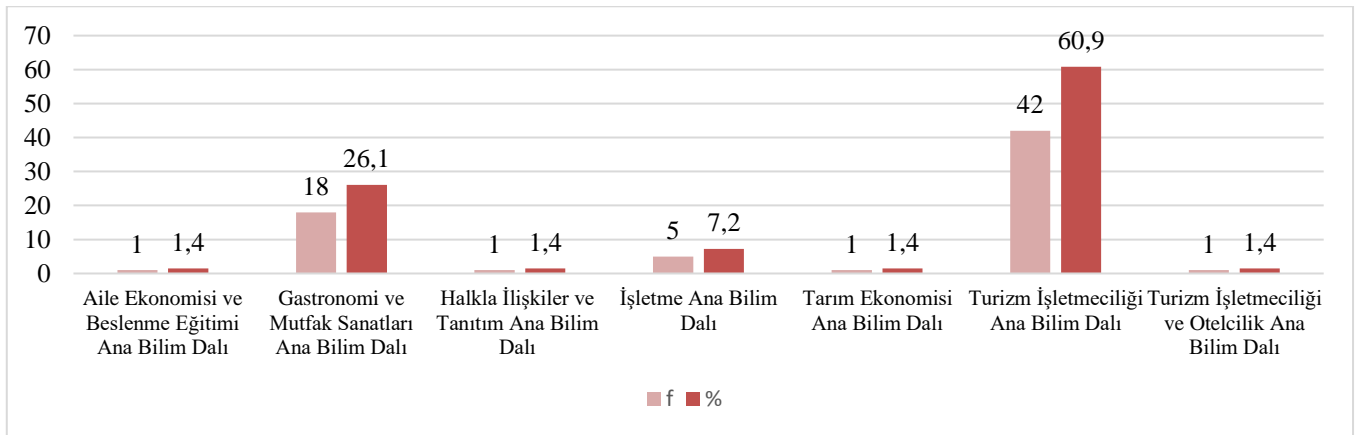
Çalışmadaki bulgular 2014-2023 yılları arasında YÖK Tez veri tabanı kullanılarak elde edilen verilerden hazırlanmıştır. Gastronomi anahtar kelimesi kullanılarak Gastronomi başlığı altında yayımlanmış doktora tezlerini belirlenmiş parametreler üzerinden incelemek çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışma konusu içerisinde yer alan 69 doktora tezine dair veriler parametreye uygun grafikler kullanılarak verilmiştir.

f : Frekans - %: Yüzde

Şekil 1. Tezlerin Yıllarına İlişkin Bulgular

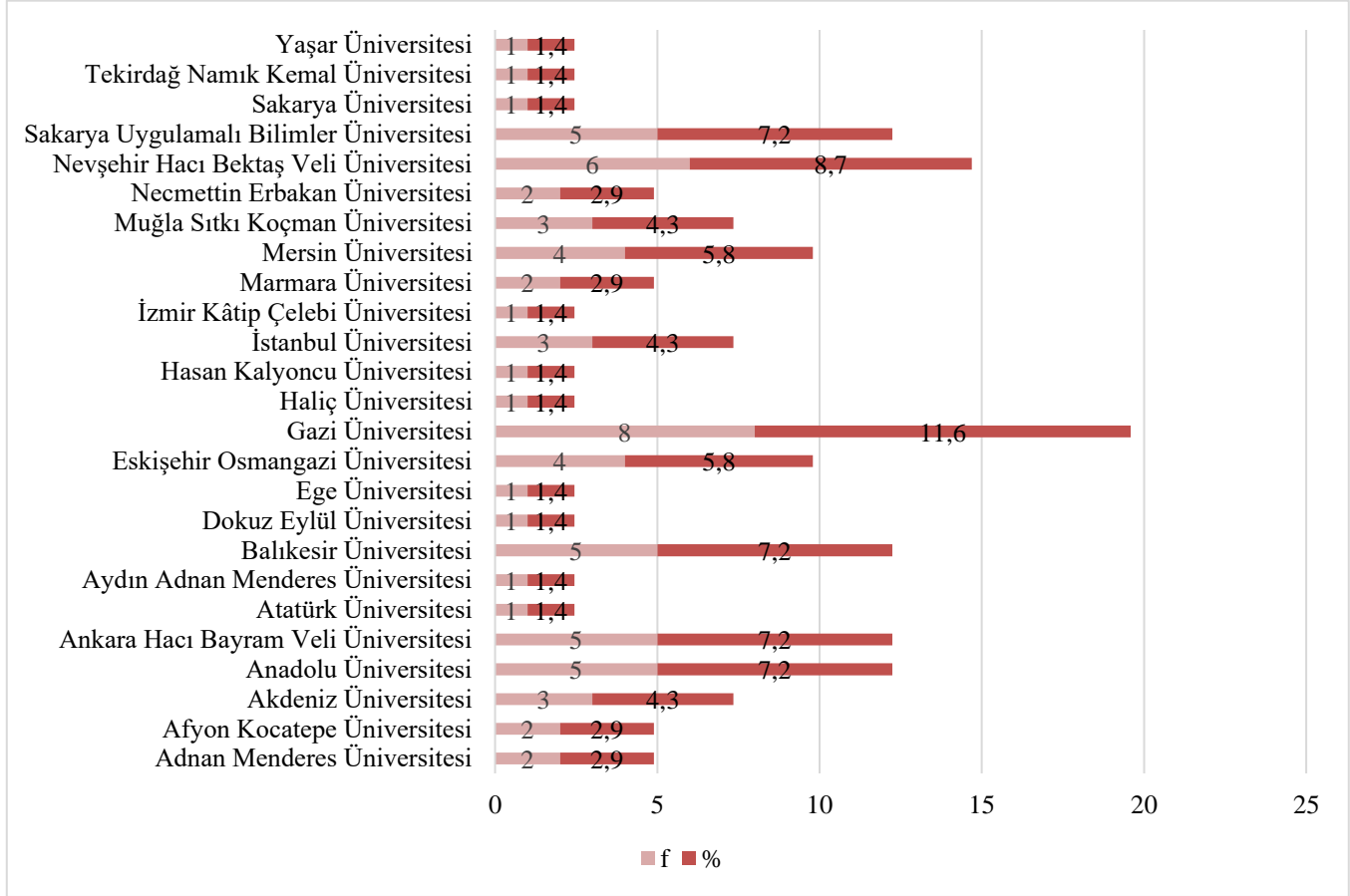
Şekil 1'e göre Türkiye'de gastronomi başlığı altında yayımlanmış doktora tezlerinin en az 2014 en fazla 2023 yıllarında yayımlandığı görülmektedir. Veriler incelenirken gastronomi başlığı altında yayımlanmış ilk doktora tezinin 2014 yılında yayımlandığı ve 2014 yılında sadece bir adet doktora tezi yayımlandığı sonucuna ulaşılmış olup yıllar içerisindeki gelişim süresince sonraki yıllarda bu oranın oldukça arttığı görülmektedir. Aslan ve Toprak (2023)'ın 2021 yılında yaptıkları çalışmada bu çalışma ile aynı veri tabanı (YÖK Tez) ve aynı anahtar kelime kullanılmış olup sadece 13 doktora tezine ulaşılmıştır. Bu çalışmanın 2023 yılında yapıldığı ve 69 teze ulaşıldığı göz önüne alındığında sadece iki yılda gastronomi başlığı altında yayımlanmış doktora tezlerinin sayısının 5.3 katına çıktığı gözlemlenmektedir. Bu sonuç da gastronomi bazında lisansüstü eğitimin gittikçe arttığı ve doktora eğitimi alan kişi sayısındaki artışı gözler önüne sermektedir.

Şekil 2. Tezlerin Anabilim Dallarına İlişkin Bulgular

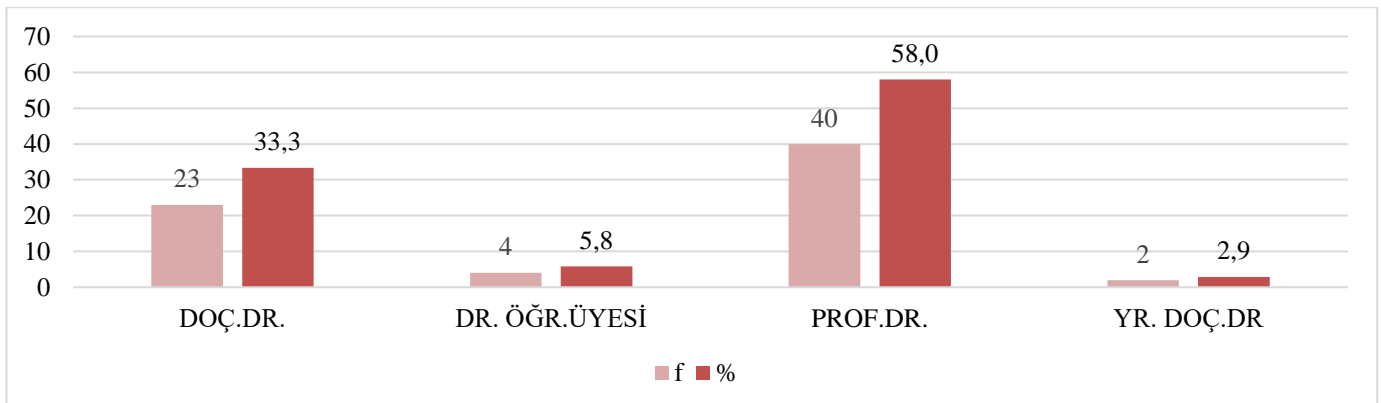
Şekil 2'de tezlerin anabilim dalları bazında dağılımı verilmektedir. Şekilde de görüldüğü üzere en fazla Turizm İşletmeciliği Anabilim dalında (42) tez hazırlanmıştır. Bu sayı toplamda yayımlanan doktora tezlerinin %60,9'unu oluşturmaktadır. İncelenen doktora tezlerinin anabilim dallarına bakıldığında gastronomi başlığı altında yayımlanmış olmasına rağmen sadece Gastronomi ve Mutfak Sanatları ve Turizm anabilim dallarında hazırlanmadığı görülmektedir. Ayrıca farklı anabilim dallarından da gastronomi başlığı altında doktora tezi yayımlandığı göz önüne alındığında gastronomi alanının multidisipliner yönü ortaya çıkmaktadır. Gastronomi başlığı altında yayımlanmış doktora tezlerinin Turizm İşletmeciliği, Gastronomi ve Mutfak Sanatları anabilim dallarında yayımlanmış olması beklenen bir durumken Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım, İşletme anabilim dallarında

yayımlanmış olması daha az beklenen bir durumdur. Buna ek olarak 2016 yılında yayımlanmış doktora tezinin Turizm İşletmeciliği anabilim dalında değil Turizm ve Otelcilik Anabilim dalında (1) yapılmış olduğu görülmektedir. Bu durum yıllar içerisinde Turizm anabilim dalında gerçekleşen değişimi ortaya koymaktadır. Gastronomi ve Mutfak Sanatları anabilim dalında ilk doktora tezi ise 2019 yılında yayımlanmıştır. 2019 yılı öncesinde tezlerin gastronomi anabilim dalı yerine turizm işletmeciliği ana bilim dalında yayımlandığı görülmektedir.

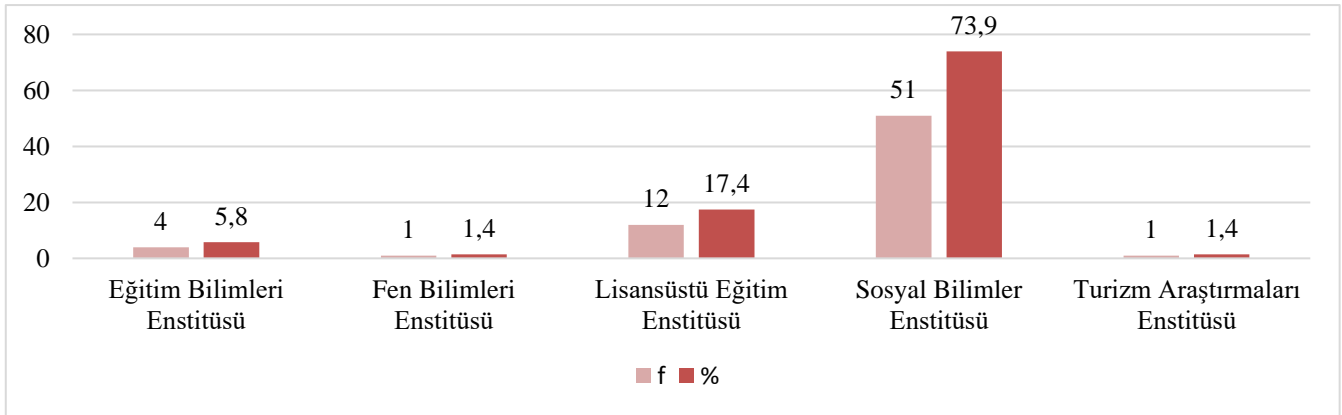
Şekil 3. Tezlerin Üniversitelere İlişkin Bulgular

Şekil 3'te gastronomi başlığı altında yayımlanmış doktora tezlerinin üniversitelere göre dağılımı verilmektedir. Grafik incelendiğinde toplam ulaşılan 69 tezin 25 farklı üniversitede hazırlandığı görülmüştür. Öte yandan ilgili parametre doğrultusunda en çok doktora tezinin hazırlandığı üniversitenin Gazi Üniversitesi (8) olduğu ve onu Nevşehir Hacı Bektaş Veli üniversitesinin (6) takip ettiği sonucuna varılmıştır.

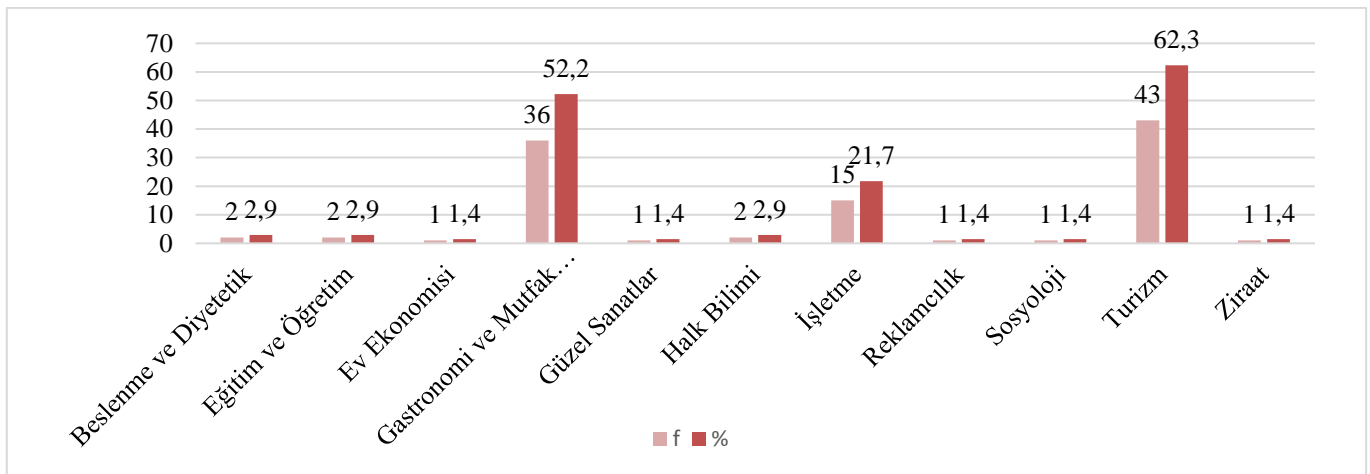
Şekil 4. Tezlerin Akademik Danışman Unvanlarına İlişkin Bulgular

Şekil 4'te doktora tezlerinin akademik danışman unvanlarına ait bulgulara yer verilmiştir. Toplamda yayımlanmış olan 69 doktora tezinin %58'inin Prof. Dr. unvanına sahip akademisyenler tarafından yürütüldüğü görülmektedir. Doktora tezlerinin Prof. Dr. ve Doç. Dr. unvanına sahip akademisyenler tarafından yürütülmesi ise yaygın bir durumdur.

Şekil 5. Tezlerin Yayınlandığı Enstitüye İlişkin Bulgular

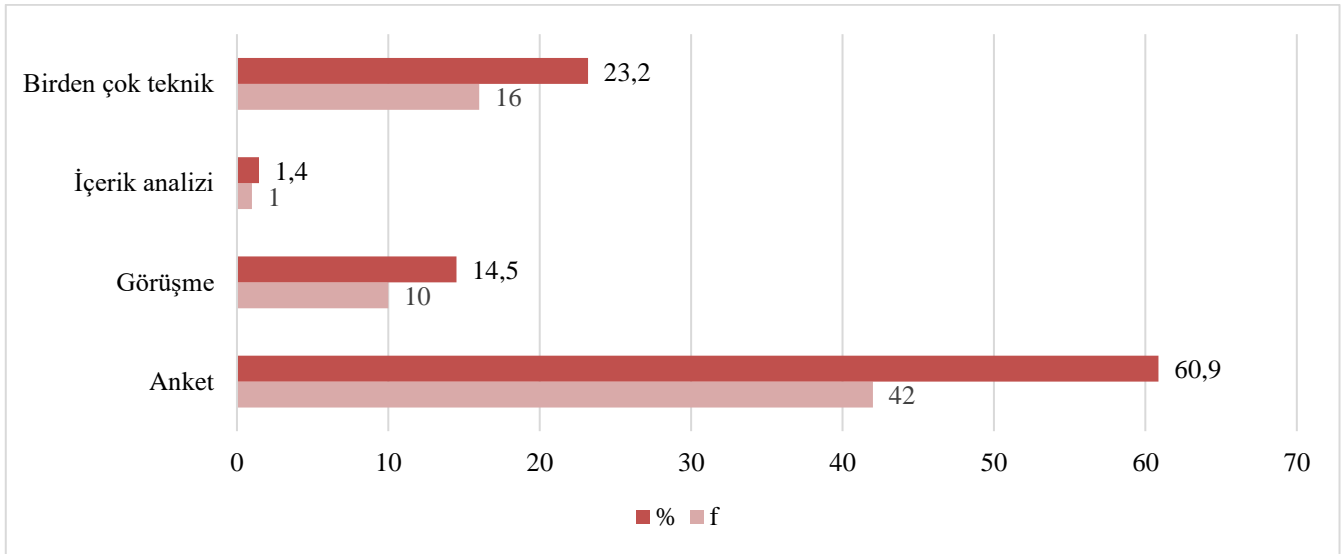
Şekil 5'te çalışmanın diğer bir bulgusu olan doktora tezlerinin yayımlandığı enstitülere ilişkin bulgular verilmiştir. Üniversitelerin sosyal bilimler enstitüleri, 51 adet doktora tezi ile %73,9'luk oranla en fazla doktora tezi yayımlanan enstitü olmaktadır. Lisansüstü eğitim enstitüsünde 12 tez, eğitim bilimleri enstitülerinde 4 tez, son olarak fen bilimleri ve turizm araştırmaları enstitüsünde ise yalnızca birer tez yayımlanmıştır. Son yıllarda enstitülerin tek bir çatı altında (Lisansüstü eğitim enstitüleri) toplanıyor olduğu görülmektedir. Gastronomi başlığı altında yayımlanmış doktora tezleri enstitüler bağlamında incelendiğinde ilk kez 2019'da lisansüstü eğitim enstitüsünde doktora tezi yayımlanmış olup daha sonraki yıllarda da çeşitli enstitülere ek olarak lisansüstü eğitim enstitülerinde de ilgili tezlerin yayımlandığı görülmektedir.

Şekil 6. Tezlerin Çalışma Konularına İlişkin Bulgular

Şekil 6'da doktora tezlerinin çalışma konularına göre dağılımları verilmektedir. Bir teze bağlı birden çok çalışma konusu bulunması sebebiyle toplam örneklem büyüklüğünü (n:69) aşmaktadır. Doktora tezlerinin temel çalışma konularına göre dağılımına bakıldığında en fazla doktora tezinin turizm (43) çalışma konusu üzerine yayımlandığı görülmektedir. Turizmi ise gastronomi (36) çalışma konusu takip etmektedir. Doktora tezlerinin gastronomi başlığı

altında yayınlanıyor olmasına rağmen turizm çalışma konusunda daha fazla doktora tezinin hazırlanması ise gastronomi eğitiminin yıllar içerisindeki değişimine dayanmaktadır.

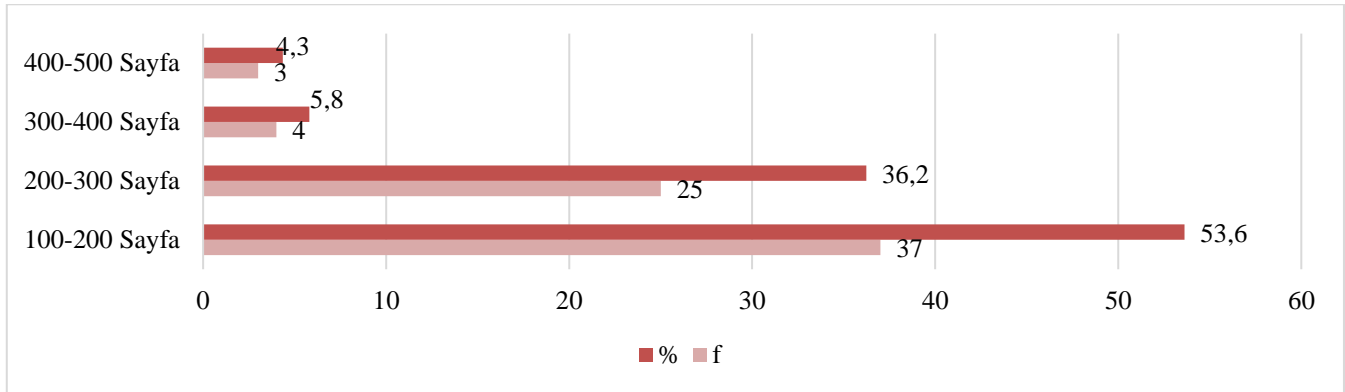
Şekil 7. Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Yöntemlerine İlişkin Bulgular

Şekil 7’de doktora tezlerinde kullanılan veri toplama yöntemlerine ilişkin bulgular incelendiğinde tezlerde en fazla (42) anket yönteminin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sayı toplam veri toplama yöntemlerinin %60.9’unu oluşturmaktadır. Anket yönteminin ardından 16 tezde birden çok teknik (görüşme, gözlem, içerik analizi, anket) kullanıldığı görülmüştür. Birden çok tekniğin kullanılması elde edilen verilerin geçerliği ve güvenilirliğini artırması bakımından önem arz etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: s.89).

Şekil 8. Tezlerin Anahtar Kelimelerinden Oluşan Kelime Bulut Analizi

Şekil 8’de doktora tezlerinin anahtar kelimeleriyle oluşturulmuş kelime bulut analizi için Word Art sitesi kullanılmıştır. Kelime bulutu, bir yazılı metinde geçen kelimelerin sıklığına göre görsel olarak temsil edilen bir grafikdir. Bir kelime ne kadar sık kullanılırsa, o kelime de oluşturulan görselde o kadar büyük görünür (Atenstaedt, 2017). Bu yöntem metindeki ana temaları ve belirgin kelimeleri vurgulayarak görsel bir özet oluşturur. Gastronomi başlığı altında yayımlanmış olan doktora tezlerinde en fazla kullanılan anahtar kelimelerin sırasıyla “Gastronomi”, “Mutfak”, “Turizm” ve “Yerel” kelimelerinin takip ettiği görülmektedir.

Şekil 9. Tezlerin Sayfa Sayılarına İlişkin Bulgular

Şekil 9’da doktora tezlerinin sayfa sayılarına ilişkin bilgiler verilmektedir. Gastronomi başlığı altında yayımlanmış doktora tezlerinin çoğunluğunun (37) 100-200 sayfadan oluştuğu görülmektedir. Bu sayı tüm doktora tezlerinin %53,6’sını oluşturmaktadır. Sayfa sayıları niteliksel bir özellik belirtmeyip yalnızca incelenen bir parametre olarak kullanılmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada gastronomi başlığı altında yayımlanmış doktora tezlerinin bibliyometrik analizinin yapılması amaçlanmıştır. Bibliyometrik analizler, belirli bir bilim dalındaki veya çalışma alanındaki eserlerin incelendiği, değerlendirildiği, sınıflandırıldığı ve detaylı analizlerle durumun anlaşılmasına odaklanan bilimsel bir yöntemdir (Şahin vd., 2018: s.37). Bu çalışmalar, literatürdeki eserlerin ve özelliklerinin anlaşılmasına yöneliktir. İnceleme sonucunda elde edilen veriler Microsoft Excel programı kullanılarak frekans ve yüzde analizine tabi tutulmuş ve yine aynı program kullanılarak grafikler aracılığıyla aktarılmıştır. Bu bağlamda elde edilen sonuçlara göre doktora tezlerinin yıllar bazında en az 2014 en fazla 2023 yıllarında yayımlandığı görülmektedir. Aslan ve Toprak (2023)’ın 2021 yılında yaptıkları çalışmada bu çalışma ile aynı veri tabanı (YÖK Tez) ve aynı anahtar kelime kullanılmış olup sadece 13 doktora tezine ulaşılmıştır. Bu çalışmanın 2023 yılında yapıldığı ve 69 teze ulaşıldığı göz önüne alındığında sadece iki yılda gastronomi başlığı altında yayımlanmış doktora tezlerinin sayısının 5.3 katına çıktığı gözlemlenmektedir. Tezlerin anabilim dallarına bakıldığında ise en fazla Turizm İşletmeciliği Anabilim dalında (42) tez yayımlandığı görülmektedir. Sadece Turizm İşletmeciliği Anabilim dalı tüm ulaşılan tezlerin %60,9’unu oluşturmaktadır. Anabilim dalları incelenirken ulaşılan bir diğer sonuç ise gastronomi başlığı altında yayımlanmış olmasına rağmen doktora tezlerinin sadece Gastronomi ve Mutfak Sanatları ve Turizm anabilim dalında yayımlanmamış olmasıdır. Bu bağlamda gastronomi alanının multidisipliner yönü kendini göstermektedir. Gastronomi ve Mutfak Sanatları anabilim dalında ilk doktora tezi ise 2019 yılında yayımlanmıştır. 2019 yılı öncesinde tezlerin gastronomi anabilim dalı yerine turizm işletmeciliği ana bilim dalında yayımlandığı

görülmektedir. Bu durum gastronomi eğitiminin yılları içerisindeki gelişimini ortaya koymaktadır. Gastronomi ve Mutfak Sanatları ana bilim dallarının kurulmasıyla birlikte tezlerin ilgili anabilim dalında yoğunlaştığı görülmektedir. Bunlara ek olarak gastronomi ve mutfak sanatları konuları bazında yapılan araştırmaların artışı ve akademik yayınların belirgin bir biçimde çoğalmasının sebebinin de bu durum açıkça ortaya koymaktadır. Doktora tezlerinin üniversitelere göre dağılımına bakıldığında 69 tezin 25 farklı üniversitede hazırlandığı ve en fazla doktora tezinin (8) Gazi Üniversitesi tarafından yayımlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Tezlerin akademik danışman unvanları incelendiğinde toplamda yayımlanmış olan 69 doktora tezinin %58'inin Prof. Dr. unvanına sahip akademisyenler tarafından yürütüldüğü görülmektedir. Genellikle doktora tezlerinin Prof. Dr. ve Doç. Dr. unvanına sahip akademisyenler tarafından yürütüldüğü görülmekle birlikte Aslan ve Toprak (2023)'ın yaptığı çalışmada da doktora tezlerinin Prof. Dr. ve Doç. Dr. unvanlarına sahip akademisyenler tarafından yürütüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Tezlerin yayımlandığı enstitülere bakıldığında 69 adet doktora tezinin 51'inin sosyal bilimler enstitülerinde yayımlandığı görülmekte olup %73.9'luk oranla en fazla yayımlanan enstitü olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Doktora tezlerinin çalışma konuları incelendiğinde bir teze bağlı birden fazla çalışma konusu bulunması sebebiyle toplam örneklem büyüklüğü (n:69) aşmaktadır. YÖK Tez veri tabanında tezlerin künyelerinde birden fazla konu bulunmakta olup bu durum ilgili parametre incelenirken tutarsızlığa sebep olmaktadır. Tezlerin konuları girilirken sadece tezin asıl konusu yazılmalı ve bu konuya hassasiyet gösterilmelidir. Öte yandan tezlerin dağılımlarına bakıldığında en fazla doktora tezinin turizm (43) çalışma konusunda yayımlandığı görülmekte olup ardından onu gastronomi (36) çalışma konusu takip etmektedir. Doktora tezlerinin gastronomi başlığı altında yayınlanıyor olmasına rağmen turizm çalışma konusunda daha fazla doktora tezinin hazırlanması ise yine gastronomi eğitiminin yılları içerisindeki değişimine dayanmaktadır. Gastronomi eğitiminin lisans ve lisansüstü düzeyde verilmeye başlanması ile birlikte çalışma konuları da ilgili alana doğru evrilmektedir. Tezlerde kullanılan veri toplama yöntemleri incelendiğinde en fazla anket (42) yönteminin kullanıldığı görülmekte olup bu sayı toplam yöntemlerin %60.9'unu oluşturmaktadır. Sünnetçioğlu vd. (2017)'nin gastronomi alanındaki lisansüstü tezleri incelediği çalışmasında ve Şahin vd., (2018)'nin gastronomi anabilim dalında yayımlanan tezleri incelediği çalışmasında da en çok kullanılan tekniğin anket tekniği olduğu sonucu bu çalışmanın sonucuyla örtüşmektedir. Anket yönteminin ardından ise 16 tezde birden çok yöntemin beraber kullanıldığı görülmektedir. Bu çeşitlilik, verilerin daha kapsamlı bir şekilde incelenmesine ve sonuçların daha sağlam bir temele dayandırılmasına olanak tanır. Öte yandan çalışmada tezlerin anahtar kelimeleri ve Word Art sitesi kullanılarak bir kelime bulutu oluşturulmuştur. Kelime bulutu ana tema ve belirgin kelimeleri vurgulayıp görsel bir özet sunmaktadır. Oluşturulan kelime bulutu sonucunda doktora tezlerinde en fazla kullanılan anahtar kelimelerin sırasıyla "Gastronomi", "Mutfak", "Turizm" ve "Yerel" kelimeleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Son parametre olarak doktora tezlerinin sayfa sayıları incelendiğinde tezlerin çoğunluğunun (37) genellikle 100-200 sayfadan oluştuğu görülmektedir. Bu sayı incelenen tüm tezlerin %53.6'sını oluşturmaktadır. Sayfa sayıları niteliksel bir özellik belirtmeyip yalnızca incelenen bir parametre olarak kullanılmaktadır.

Literatür incelendiğinde görülmektedir ki bibliyometrik analiz yöntemi giderek daha fazla kullanılan bir yöntem olmaktadır. Gastronomi alanının da gün geçtikçe önem kazandığı göz önüne alındığında bu çalışmaların farklı parametreler kullanılarak daha fazla detaylandırılması yapılan araştırmalara derinlik kazandırabilir. Farklı veri tabanları kullanılarak ilgili alandaki gelişmeler farklı boyutlarda ortaya konulabilir. Ulusal bağlamda farklı disiplinler üzerinde incelemeler yapılabilir. Uluslararası bağlamda ise farklı ülkelerde gastronomi alanında yapılan çalışmalar

incelenerek daha spesifik bir yaklaşımla farklı sonuçlar ortaya konulabilir. Bu çalışmada YÖK Tez veri tabanında gastronomi başlığı altında yayımlanan doktora tezleri incelendiğinden dolayı sadece gastronomi kelimesini içeren doktora tezleri araştırmaya dahil edilmekte olup başlığında gastronomi kelimesi içermeyen doktora tezleri çalışma dışında bırakılmıştır. Bu durum çalışmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. Bu bağlamda farklı kelime kombinasyonları kullanılıp farklı veri tabanlarında ilgili alanlar üzerinde incelemeler yapılarak çalışmalar geliştirilebilir.

Beyan

Makalenin tüm yazarlarının makale sürecine verdikleri katkı eşittir. Yazarların bildirmesi gereken herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

KAYNAKÇA

- Alan, A. A. & Şen, Ö. (2020). Gastronomi temalı festivaller üzerine yapılmış çalışmaların bibliyometrik analizi, *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 132-144.
- Arslan, F. (2022). Gastronomi ve turizm alanında coğrafi işaret konulu çalışmaların bibliyometrik analizi. *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(11), 1544-1556.
- Aslan, S. & Toprak, L. (2023). *Bibliometric Analysis of Graduate Theses Written In The Field Of Gastronomy In 2021*. University of South Florida (USF) M3 Publishing, 16(9781955833110), 7.
- Atenstaedt, R. (2017). Word cloud analysis of the BJGP: 5 years on. *British Journal of General Practice*, 67(658), 231-232.
- Bayram, Ü. & Arıcı, S. (2021). Gastronomi araştırmalarına bütüncül bir bakış: bibliyometrik bir analiz (a holistic view of gastronomy research: A bibliometric analysis). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 9(4), 2734-2757.
- Bellis, N. D., 2009. Bibliometrics and citation analysis: from the science citation index to Cybermetrics. *J. Am. Soc. Inf. Sci. Technol.* 61 (1), 205–207. <https://doi.org/10.1002/asi.21181>.
- Cankül, D. & Mert, Ü. (2021). Türkiye’de turizm ve gastronomi alanında menü ile ilgili araştırmaların bibliyometrik analizi. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 11(3), 569-576.
- Ceylan, V. & Sarıışık, M. (2018). Moleküler gastronomi alanında yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi üzerine bir araştırma, *1.Uluslararası Turizmde Yeni Jenerasyonlar ve Yeni Trendler Konferansı*, 01-03 Kasım 2018, Sapanca.
- Cobo M. J., López-Herrera, A. G., Herrera-Viedma, E., et al. (2011). Science mapping software tools: review, analysis, and cooperative study among tools. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62, 1382-402.
- Çetin, K. (2023). Gastronomi deneyimine ilişkin bilimsel bilginin haritalanması: bibliyometrik bir analiz. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7 (2), 551-574. DOI: 10.32572/guntad.1277366

- Çiçek, D. & Kozak, N. (2012), Anatolia: turizm araştırmaları dergisi'nde yayımlanan hakem denetimli makalelerin bibliyometrik profili, *VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, 12-15 Nisan 2012, Kemer, Antalya, ss. 196-211.
- Demir, E. (2020). *Gastronomi Alanında Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Hatay: İskenderun Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ellegaard, O. & Wallin, J. A. (2015). The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact? *Scientometrics*, 105(3), 1809-1831.
- Ercan, F. (2020). Türkiye'deki gastronomi turizmi konulu makalelerin bibliyometrik analizi (bibliometric analysis of articles on gastronomic tourism in turkey). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 8(2), 1058-1075.
- Fahimnia, B., Sarkis, J. & Davarzani, H. (2015). Green supply chain management: A review and bibliometric analysis. *International Journal of Production Economics*, 162, 101-114.
- Gillespie, C. & Cousins, J. A. (2001). *European Gastronomy into the 21st Century*, Burlington (USA): Butterworth-Heinemann.
- Güzeller, C. O. & Çeliker, N. (2017). Geçmişten günümüze gastronomi bilimi: Bibliyometrik bir analiz. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 5(Special Issue 2), 88-102.
- Hall, C. M. (2011). Publish and perish? Bibliometric analysis, journal ranking and the assessment of research quality intourism. *Tourism Management*, 32(1), 16–27. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.tourman.2010.07.001>
- Hegarty, J. A. & O'Mahony, G. B. (2001), "Gastronomy: A phenomenon of cultural expressionism and an aesthetic for living" *Hospitality Management*, 20, ss. 3- 13.
- Kivela, J. & Crotts, J.C. (2005). Gastronomy tourism: a meaningful travel market segment, *Journal of Culinary Science & Technology*, 4 (2/3): 39-55.
- McBurney, M. K. & Novak, P. L., 2002. What is bibliometrics and why should you care? In Professional Communication Conference, 2002. IPCC 2002. *Proceedings. IEEE International. IEEE*, pp. 108-114.
- Navarro, V., Serrano, G., Lasa, D., Aduriz, A. L. & Ayo, J. (2012). Cooking and nutritional science: Gastronomy goes further. *International Journal of Gastronomy and Food Science*, 1(1), 37-45.
- Ory, P., *L'identité passe à table: L'avenir gastronomique de l'humanité en général et de la France en particulier*, Presses Universitaires de France, *Fondation Nestlé France*, 2013.
- Oxford Dictionary (2023). <https://en.oxforddictionaries.com/definition/bibliometrics>. Erişim Tarihi: 10.11.2023
- Özdemir, S. & Kasap, G. (2021). Ulusal Turizm Kongrelerinde "gastronomi ve mutfak sanatları" ile ilgili yayınlanan bildirilerin bibliyometrik analizi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 7(4), 391-402.
- Richards, G. (2002). *Tourism Gastronomy*. A-M. Hjalager ve G. Richards (Der.), *Gastronomy: and Essential Ingredient in Tourism Production and Consumption? İçinde (3- 20)* London: Routledge.

- Sandıkçı, M. & Mutlu, H. (2019). Gastronomi alanında yayınlanan makalelerin bibliyometrik profili (2013-2017). *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(33), 32-42.
- Santich, B. (2004). The study of gastronomy and its relevance to hospitality education and training. *Hospitality Management*, 23, ss. 15-24.
- Sünnetçioğlu, A., Yalçınkaya, P., Olcay, M. & Mercan, Ş. O. (2017). Turizm alanında yazılan gastronomiye ilişkin tezlerin bibliyometrik profili. *Turizm ve Gastronomi Çalışmaları Dergisi*, 5 (Özel Sayı 2), 345-354.
- Şahin, E., Akdağ, G., Çakıcı, C. & Neslihan, O. (2018). Gastronomi ve mutfak sanatları anabilim dallarında yayınlanan tezlerin bibliyometrik analizi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(Ek1), 30-41.
- Şeyhanlıoğlu, H. Ö. (2023). Cumhuriyet sonrası türkiye’de sürdürülebilir gastronomiye dair hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarının bibliyometrik Analizi, *Kent Akademisi Dergisi*, 16(Special Issue for the 100th Anniversary of the Republic of Türkiye):559-576. <https://doi.org/10.35674/kent.1349531>
- Tekeli, M. & Kırıcı Tekeli, E. (2020). Gastronomi turizmüne yönelik araştırmaların bibliyometrik analizi. *Uluslararası Göbeklitepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Kongresi*, 5(7), 105-122.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, G. (2017). Restoranlarda bahşiş ile ilgili yayınlanan makalelerin bibliyometrik analizi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(2), 65-79.

The Bibliometric Analysis of Doctoral Theses Published Under the Title of Gastronomy

Cansu İŞERİ

Anadolu University, Institute of Graduate Studies, Eskişehir/Türkiye

Sibel ÖNÇEL

Anadolu University, Faculty of Tourism, Eskişehir/Türkiye

Extended Summary

Gastronomy (gaster-nomos) etymologically refers to the food entering the stomach (gaster) and the rules of eating and drinking (nomos) (Ory P, 2013). When examined within the context of food and beverage culture, gastronomy encompasses the tools, techniques, customs, and traditions used from food preparation to serving (Hegarty & O'Mahony, 2001). Bibliometrics is the statistical analysis of journal publications, articles, and books (Oxford Dictionary, 2023). Bibliometric analyses are generally used for performance analysis and scientific mapping. While scientific mapping aims to reveal the structure and nature of the scientific field, performance analysis aims to highlight the performance of publications in science (Cobo, López-Herrera, Herrera-Viedma, & Herrera, 2011). Bibliometric analyses can be both descriptive and evaluative (McBurney & Novak, 2002). Recently, there has been a significant increase in bibliometric analysis studies in various fields (Ellegaard & Wallin, 2015). In this context, there are also various bibliometric analysis studies under the title of gastronomy. For example, bibliometric analyses of postgraduate theses related to gastronomy have been conducted. However, there is no study in the literature that examines doctoral theses in the field of gastronomy in a bibliometric context. On the other hand, it is observed that bibliometric studies published under the title of gastronomy in the literature consist of all postgraduate theses, such as master's and doctoral theses. This study, therefore, serves as a compilation for researchers aiming to examine "Doctoral" theses published under the title of gastronomy. Additionally, the absence of a study examining doctoral theses published under the title of gastronomy in the literature creates a gap, and it is anticipated that this analysis study will contribute to the relevant field by filling this gap. In the study, firstly, the word "gastronomy" is considered in its semantic dimension, and then similar studies in the literature are reviewed. Theses published in the YOK Thesis Database under the title of gastronomy between 2014-2023 are examined based on criteria such as the year of publication, university of publication, relevant department, academic title of the advisor, institute of publication, subject of the thesis, and number of pages of the thesis, as well as the data collection method and keywords used.

This study aims to analyze doctoral theses published under the title of gastronomy using the bibliometric analysis technique. Bibliometric analysis involves the presentation of scientific research, such as journals, articles, and books, through mathematical and statistical analyses of predetermined parameters (Fahimnia, Sarkis, & Davarzani, 2015). In this study, bibliometric analysis was conducted on doctoral theses published under the title of gastronomy between 2014 and 2023. The choice of 2014 as the starting point is due to the first doctoral thesis published under the title of gastronomy in that year. To conduct the analysis, the Higher Education Council (YÖK) Thesis Database was searched using the keyword "Gastronomy" and doctoral theses were selected as the thesis type. The search yielded 70 doctoral theses, but one thesis was found to have restricted access. The remaining 69 doctoral theses were examined based on criteria such as the year of publication, university of publication, relevant department, academic title of the advisor, institute of publication, subject of the thesis, and number of pages of the thesis, as well as the data collection method

and keywords used, as indicated in the bibliographic records of the YÖK Thesis Database. The data obtained from the examination were subjected to frequency and percentage analysis using the Microsoft Excel program and were presented through graphics. Additionally, a word cloud analysis, composed of keywords, was conducted using the Word Art website. The presentation of the findings in graphical form, according to the types of findings, and the inclusion of the keyword parameter contribute to the originality of this study compared to similar studies in the literature. This is because, in many studies, data is typically presented in tables rather than graphics, and word clouds are not commonly created. Word clouds are significant as they contain keywords and are essential for conducting searches based on keywords during the analysis.

The findings in this study were derived from data obtained using the YÖK Thesis Database for the years 2014-2023. The aim of the study is to examine doctoral theses published under the title of gastronomy through predetermined parameters using the keyword 'Gastronomy'. Data related to the 69 doctoral theses within the study's scope were presented using graphs that align with the parameters. When examining the findings related to the years of the theses, it is observed that doctoral theses in the field of gastronomy in Turkey were published at least in 2014 and mostly in 2023. The analysis revealed that the first doctoral thesis under the title of gastronomy was published in 2014, with only one thesis published that year. However, the number significantly increased in subsequent years, reflecting the developmental trend over the years. A comparison with the study by Aslan and Toprak (2023) conducted in 2021, using the same database (YÖK Thesis) and the same keyword, showed that only 13 doctoral theses were accessible. In contrast, in this study conducted in 2023, 69 theses were reached, indicating a 5.3-fold increase in the number of doctoral theses published under the title of gastronomy within just two years. This result underscores the escalating trend in postgraduate education in the field of gastronomy and the increasing number of individuals pursuing doctoral education. Examining the findings related to the academic disciplines of the theses, it is revealed that the majority were prepared in the field of Tourism Management (42). This number constitutes 60.9% of the total published doctoral theses. Although published under the title of gastronomy, it is noteworthy that the theses were not exclusively prepared in the disciplines of Gastronomy and Culinary Arts; they were also prepared in the Tourism field. Additionally, the first doctoral thesis in the field of Gastronomy and Culinary Arts was published in 2019, while before 2019, the theses were published under the discipline of Tourism Management. Regarding the universities where the theses were prepared, the study found that the 69 theses were prepared in 25 different universities. According to the relevant parameter, Gazi University (8) had the highest number of doctoral theses, followed by Nevşehir Hacı Bektaş Veli University (6). Analyzing the academic titles of the advisors, it was observed that 58% of the total 69 doctoral theses were supervised by academics holding the title of Professor. When examining the institutes where the theses were published, social sciences institutes of universities had the highest number of doctoral theses (51), constituting 73.9% of the total. The distribution across various institutes, such as graduate education, education sciences, and sciences and tourism research institutes, was also explored. The study revealed that in recent years, institutes have been consolidated under a single umbrella, especially within graduate education institutes. Analyzing the topics of the theses, the study found that due to multiple topics covered in each thesis, the total sample size (n:69) was exceeded. Looking at the distribution of doctoral theses based on their main topics, it was observed that the majority focused on tourism (43), followed by gastronomy (36). Regarding the data collection methods used in the theses, the study found that the most common method was surveys (42), constituting 60.9% of all data collection methods. Following surveys, 16 theses utilized multiple techniques (interviews, observations,

content analysis, surveys). Conducting a word cloud analysis based on the keywords of the theses, it was observed that the most frequently used keywords were 'Gastronomy,' 'Cuisine,' 'Tourism,' and 'Local.' Finally, examining the findings related to the page numbers of the theses, it was observed that the majority of the theses (37) consisted of 100-200 pages, representing 53.6% of all doctoral theses. It is important to note that page numbers are used as a qualitative feature and solely as a parameter for examination.

When reviewing the literature, it is observed that the bibliometric analysis method is becoming increasingly prevalent. Considering the growing importance of the field of gastronomy, these studies could be further enriched by employing different parameters, adding depth to the conducted research. Utilizing various databases can present developments in the relevant field from different perspectives. On a national level, examinations can be conducted across different disciplines. Internationally, studies in the field of gastronomy in different countries can be explored, leading to more specific results. In this study, since only doctoral theses containing the word "gastronomy" were included in the research, and those without the term in their titles were excluded, the scope is limited to doctoral theses within the YÖK Thesis Database. This limitation is inherent in the study. Therefore, exploring different word combinations and conducting investigations on various databases could enhance research by broadening its scope in different areas of interest.